

RAAP BELGIË – RAPPORT 883

ARCHEOLOGIE NOTA

Roesdammestraat te Avekapelle (gemeente Veurne)

[DEEL II: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Bureauonderzoek – 2022I188

[COLOFON]

[TITEL] **Archeologienota Roesdammestraat te Veurne** (Archeologisch Vooronderzoek)
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2022I188

[VERSIE] 5 oktober 2022

[AUTEUR(S)] I. Depaepe

[PROJECTLEIDER] L. Ryckebusch

[PROJECTMEDEWERKERS]

[PROJECTBEGELEIDER]

[AARDKUNDIGE]

[RAAPPROJECT] VEROE01

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2022

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

[DOOR VERGUNNINGVERLENER IN DE VERGUNNING OP TE NEMEN VOORWAARDEN]

Er dient geen aanvullend archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het volledige terrein wordt vrijgegeven.

De maatregelen moeten uitgevoerd worden vóór de start van de werken overeenkomstig het programma geformuleerd in die archeologienota.

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	3
1 Gemotiveerd advies – geen vervolg	4
1.1 Samenvatting van het vooronderzoek	4
1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	4
1.3 De aan-/afwezigheid van een archeologische site	4
1.4 Impactbepaling	5
2 Programma van maatregelen	6
3 Bibliografie	7

1 GEMOTIVEERD ADVIES – GEEN VERVOLG

In dit hoofdstuk voorafgaand aan het feitelijk programma van maatregelen wordt duidelijk gemaakt waarom er op basis van het archeologische vooronderzoek al dan niet een aanvullend archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd in het kader van de het dossier waar deze archeologienota deel van is. Er moet daarbij benadrukt worden dat dit document (het programma van maatregelen) niet afzonderlijk kan worden beschouwd van het verslag van resultaten dat het eerste deel vormt van dit rapport.

1.1 SAMENVATTING VAN HET VOORONDERZOEK

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Roesdammestraat te Avekapelle (Veurne). Dit gebeurde in functie van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. Het archeologisch vooronderzoek heeft tot doel na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten.

Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

De regio waarbinnen het plangebied zich situeert, wordt gedomineerd door poldergronden, de zogenaamde Middellandpolders. Het is een zeer dynamisch landschap met een zeer complexe geschiedenis. De bodems bestaan er uit een afwisseling van wadde-, poel- en kreekruggronden, die in sommige gevallen tot op een zeker niveau reeds uitgeveend zijn.

Op basis van de CAI-gegevens zien we een duidelijk beeld van de bewoning in de streek uit de late middeleeuwen en nieuw(st)e tijd. Deze bewoning ontwikkelde zich op de recentste kleiafzettingen, die geënt kan zijn op een oudere voorganger. De afwezigheid van oudere vindplaatsen heeft zeker te maken met de lange afdekkingsgeschiedenis van de regio, en is wellicht geen weerspiegeling van de archeologische werkelijkheid.

Hoewel er een bepaalde archeologische verwachting voor het plangebied geldt, is er een (zeer) lage trefkans op archeologische relictten. Indien archeologische vindplaatsen ondanks de natuurlijke en antropogene verstoringshistoriek van de omgeving in situ bewaard zijn, wordt door de smalle dimensies van het plangebied de trefkans laag, en de kans op ruimtelijk inzicht zeer laag ingeschat. Eventuele toekomstige inspanningen wegen niet op tegen de vrij laag ingeschatte trefkans van volledige in situ bewaarde vindplaatsen die duidelijk in tijd en ruimte kunnen worden geïnterpreteerd. Op basis van het bureauonderzoek blijkt aldus dat verder (voor)onderzoek niet of nauwelijks tot kenniswinst zal leiden. Er worden m.a.w. geen verdere maatregelen geadviseerd.

1.2 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Tijdens het bureauonderzoek zijn de noodzakelijke landschappelijke, archeologische en historische data geraadpleegd. Op basis van deze gegevens kan uitspraak worden gedaan over de aan-/afwezigheid van archeologisch erfgoed. Er is een archeologische verwachting opgesteld en de afweging voor de noodzaak tot verder vooronderzoek heeft een voldoende gefundeerde conclusie opgeleverd.

1.3 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Het bureauonderzoek liet toe een archeologische verwachting voor het plangebied op te stellen (voor een uitgebreide versie: zie Verslag van Resultaten). Wat het paleo- en mesolithicum betreft, hangt de verwachting sterk samen met deze van potentiële niveaus in de pleistocene en holocene sedimenten. Om over de verwachting een correcte uitspraak te doen, zou een gedetailleerde landschappelijke studie nodig zijn. De verwachting aangaande relictten uit het neolithicum, de bronstijd en vroege ijzertijd wordt (zeer) laag ingeschat door de ongunstige landschappelijke factoren die het gebied overheersen. De ontginning van het landschap in de late ijzertijd en Romeinse periode bestaat hoofdzakelijk uit veeteelt en veenwinning, en mogelijk ook zoutwinning. In samenhang met deze activiteiten lijkt het plausibel dat er ook bewoning in de omgeving aanwezig was. De verwachting op vindplaatsen uit de vroege middeleeuwen is

ondanks het onderzoekshiaat niet uit te sluiten, en voor kreekruiggronden vermoedelijk zelfs iets hoger. De archeologische verwachting op sporen uit de volle en late middeleeuwen is vrij hoog. Voornamelijk op hoger gelegen delen, met name ter hoogte van de opgevlude krekken, worden indicaties van bewoning verwacht, terwijl in de lager gelegen delen wellicht vooral exploitatiesporen en restanten van agrarische activiteit kunnen voorkomen. Hoewel het plangebied is gelegen in de Westhoek, is door de ligging ver achter de Belgische frontlijn er slechts een beperkt potentieel op WO I-restanten. Op basis van de uitgevoerde desktopstudie is de densiteit aan eventuele structuren en/of vondstlocaties relatief laag en zeer gelokaliseerd.

1.4 IMPACTBEPALING

De geplande werkzaamheden zullen een impact hebben op eventueel aanwezige archeologische resten. Voor een gedeelte van het tracé van de Roesdammestraat worden leidingwerken en grachtaanpassing gepland. Behoud *in situ* is ter hoogte van de geplande leidingwerken niet mogelijk. Deze werken zullen dus met zekerheid een bodemimpact met zich meebrengen.

De leidingwerken worden over de volledige lengte van het plangebied (ca. 800 m) uitgevoerd. Deze zijn, uitgezonderd van de inspectieputten, lineair van aard. De werkzone van ca. 2.900 m² zal een breedte van 3 tot 5 m kennen, en de nieuwe entiteiten zullen zich op een diepte van ca. 1,2 tot 1,8 m onder het maaiveld bevinden. De kans is dus groot dat oudere loopniveaus worden aangesneden. De geplande ingrepen parallel met de Roesdammestraat bevinden zich echter binnen bestaand gabarit. Het is aannemelijk dat op deze locatie(s) de (her)aanleg van de wegen is al voor een zekere verstoringsgraad in de bodem, en dus mogelijke archeologische resten, zullen gezorgd hebben.

In het oosten van het plangebied wordt het reliëf van de huidige noordelijke gracht parallel met de Roesdammestraat aangepast. Dit betekent een afwijking van ca. 5,2 m buiten bestaand gabarit, en een maximale afgraving van ca. 2,8 m diep. In totaal zal de nieuwe gracht ca. 3.450 m² in beslag nemen. Ook hier is de kans groot dat oudere loopniveaus worden aangesneden en verstoord.

Eventuele kenniswinst die bij verder onderzoek zou bekomen worden is (zeer) beperkt en staat niet in verhouding tot de onderzoeksinspanning. Op basis van het geformuleerde verwachtingsmodel en de impactbepaling blijkt dat er een kans is dat de werkzaamheden eventuele archeologisch interessante niveaus raken of (deels) verstoren. Echter, het afwegen van het nut van archeologisch onderzoek bij relatief smalle lijntrajecten is een moeilijk gegeven. Beleids- of syntheses studies hieromtrent ontbreken. Onderzoek op gelijkaardige smalle tracés werd door verschillende factoren beïnvloed, en leverde zeer uiteenlopende resultaten op. Er is met andere woorden geen afwegingskader voorhanden. Er kan gesteld worden dat – indien sporen worden aangetroffen – het ruimtelijke inzicht heel beperkt is. Hierdoor zouden aangetroffen sporen en/of vondsten voornamelijk tot een toevoeging van een puntlocatie leiden, maar op intra- en/of intersite-niveau nauwelijks een meerwaarde hebben. Vanuit de kosten-batenanalyse blijkt dat eventuele toekomstige inspanningen dus niet opwegen tegen de vrij laag ingeschatte trefkans van volledige *in situ* bewaarde vindplaatsen die duidelijk in tijd en ruimte kunnen worden geïnterpreteerd. Een advies voor behoud *in situ* ter hoogte van de nieuwe gracht wordt niet als opportuun geacht, aangezien de aanwezigheid, trefkans en kenniswinst van archeologie te onzeker en gering is in verhouding met de impact van dergelijk advies.

Alle argumenten in acht nemend worden geen verdere maatregelen in archeologisch (voor)onderzoek geadviseerd. Het terrein wordt vrijgegeven zonder voorwaarden.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Er wordt **geen aanvullend archeologisch onderzoek** geadviseerd in het kader van deze archeologienota en de bijbehorende vergunningsaanvraag.

Wel blijft de **meldingsplicht** gelden bij **toevalsvondsten** (ofwel de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.¹

¹ Procedure: een archeologische toevalsvondst dient binnen drie dagen gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed, waarbij de vondst en haar vindplaats beschermd worden tot tien dagen na het vinden. De melding kan gemaakt worden via de website: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>.

3 BIBLIOGRAFIE

UITGEGEVEN BRONNEN:

ONUITGEGEVEN BRONNEN:

GERAADPLEEGDE WEBSITES:

GERAADPLEEGD KAARTMATERIAAL:

AGIV (2021) Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. 2020.03. agentschap Informatie Vlaanderen. Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be>.

AGIV (2022) Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootschalig Referentiebestand (GRB). Beschikbaar op: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162>.

OVERIGE BRONNEN:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019) CODE VAN GOEDE PRAKTIJK VOOR DE UITVOERING VAN EN RAPPORTERING OVER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK EN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN EN HET GEBRUIK VAN METAALDETECTOREN (versie 4.0). Vlaamse Overheid.